

Ur *Offensiv* 20 December 2012

Per-Åke Westerlund

Grekland på väg mot kokpunkten

Syriza största parti – behöver socialistisk politik

Vänsterpartiet Syriza ligger på 30 procent i opinionsmätningarna och kan bli regeringsparti om det blir nyval 2013. Det vore en stor framgång, men en ny regering kommer att sättas under starkt tryck från både kapitalister, EU och de arbetare som röstat fram den.

– Vi samarbetar med och stödjer Syriza, men det är ett motsägelsefullt parti. Dokumenten från den senaste kongressen talar mycket om socialism samtidigt som ledningen har rört sig åt höger. De talar till exempel om behovet av att stödja privata investeringar, berättar Nikos Anastasiadis, Xekinima (CWI Grekland).

Xekinima deltar i det nya ”1 000-initiativet” som samlar vänsterorganisationer och enskilda för en socialistisk politik. Nyligen hölls ett möte i Aten med över 500 deltagare.

– Om Syriza bildar regering kommer arbetarklassen att gå till kamp för att trycka regeringen utöver kapitalismens gränser, säger Andros Payiatsos, från Xekinima (CWI Grekland).

– Syrizaledningen tror att de både kan säga nej till EU:s nedskärnings-krav och stanna kvar i euron. Men det kommer EU-topparna inte att acceptera. Resultatet skulle bli kaos och enorm förvirring inom Syrizaledningen.

Euron gör att hela processen kan pressas ihop, att tiden blir kortare än t ex för Allenderegeringen i Chile. Risken för kontrarevolution kan komma tidigare.

– I 1 000-initiativet samlar vi en revolutionär vänster omkring fyra grundpelare. För det första att stoppa skuldbetalningarna till banker och rika, att nationalisera banker och storföretag under arbetarkontroll.

Vår andra paroll är ”Inga uppoffringar för euron”. För det tredje betonar vi att det behövs en enhetsfront med hela vänstern. För det fjärde stödjer vi en vänsterregering, men utan illusioner. Vi behöver bygga en stark vänsterkraft med konkreta krav och förankring på arbetsplatserna. Det är en kamp mot tiden.

Trojkans tortyr

- Grekland och Portugal blev ”krisländer” när bankbubblan brast 2007-08.
- Trojkan - EU, IMF och ECB - tvingar fram slakten på levnadsstandard och offentlig sektor.
- ”Räddningspaketen” handlar om att rädda banker och hela EU.
- Grekland har idag 1,3 miljoner arbetslösa – 500 000 har förlorat jobben de två senaste åren.

”Många får inte längre ut sin lön, men fortsätter jobba ändå”

Det grekiska samhället har kollapsat på bara några år och är i chock. Den officiella arbetslösheten är nu 28 procent (1,2 miljoner), bland ungdomar 58 procent och bland kvinnor 30 procent.

Många får inte längre ut sin lön men slutar ändå inte jobba eftersom de hoppas att lönerna ska återkomma nästa år. Det gäller t ex inom psykvården, som fick halverat anslag i våras. De som arbetar där har inte fått lön på sex månader, berättar Eleni Misou, aktiv i Xekinima (CWI Grekland).

– Unga läkare arbetar gratis med förhoppningen att det ska leda till jobb. Samma med unga advokater, reportrar o s v.

Sjukhus rapporterar om undernärda patienter. Även från skolorna rapporteras det att elever svimmar på grund av undernäring, något som inte existerade i Grekland när krisen inleddes 2008.

– Det finns 40 000 hemlösa i Aten jämfört med 2 000-3 000 för några år sedan. De som har en bostad har ofta inte råd att betala av sina lån. Elektriciteten har klippts av i 260 000 bostäder, varav 80 000 aldrig har återfått elen.

– I många hus diskuteras det om man har råd att slå på värmen i vinter. Beslutet blev en timme om dagen i en fastighet jag känner till.

Den sociala krisen märks på alla områden. Pensionärer och sjuka har inte råd att lösa ut sin medicin. Dubbelt så många barn lämnas på barnhem som innan krisen. Minst en kvarts miljon människor är beroende av soppkök för att få mat.

Regeringen är inte stark och motståndet finns kvar, men behöver en ny klar strategi.

- Tvådagarsstrejken i november var en framgång med 100 000 deltagare i demonstrationen i Aten. Men den var mindre än de båda stora strejkerna i oktober 2011 och februari i år, där den förstnämnda samlade 800 000, säger Eleni Mitsou.

– Vi får bra gehör för parollen om en obegränsad generalstrejk. Men det finns också många som säger att ”strejker inte lyckas”.

Elektrikerfacket, läkarna och kommunalarbetare har talat om en sådan strejk, inklusive ockupationer, men inte gått till handling. Xekinima säger att de behöver förbereda sig, sedan inleda strejken och uppmana andra att följa efter.

– De skulle få starkt stöd. Många är beredda att förlora två månaders lön för att fälla regeringen.

– Vi närmar oss kokpunkten och många ser Syriza som det enda alternativet även om de misstror partiets förmåga att verkligen lösa krisen.

Nazisthotet växer och får svar

Nazistiska Gyllene Gryning fick 400 000 röster och 7,5 procent i valet i juni, mer än kommunistpartiet. De senaste veckorna har partiet fått upp till 14 procent och varit tredje störst efter Syriza och högerpartiet Ny Demokrati. Nu växer det organiserade motståndet mot nazisterna.

– Det är ett resultat av massarbetslöshet, massfattigdom och en enorm ilska i samhället, samtidigt som de traditionella partierna kollapsar. Det är en fara för alla länder i kris, säger Nikos Kanellis i Xekinima (CWI Grekland).

Fram till valet i maj-juni hade Gyllene Gryning bara nått 0,2-0,3 procent. Men i de senaste kommunalvalen fick de en kommunfullmäktigeledamot. I 2-3 år har de medvetet satsat i bostadsområden med sociala problem, med kriminalitet och droghandel, socialt utslagna och papperslösa.

De har bildat ”folkkommittéer”, samtidigt som staten inget gör förutom att själv attackera invandrare. Vänsterpartierna har inte sett faran med Gyllene Gryning och inte varit närvarande i dessa bostadsområden.

Under valet i våras hade Gyllene Gryning en ”radikal”, nästan ”antikapitalistisk”, profil – mot etablissemang, mot systemet och mot EU-avtalen. Det tidigare extremhögerpartiet Laos, som gick med i regeringen innan valet, har kollapsat och existerar inte längre.

– Gyllene Grynings populistiska propaganda ”mot allt” vann stöd bland mellanskikt, arbetslösa, unga utan framtid och äldre personer i arbetarstadsdelar. De ville att Gyllene Gryning skulle sätta skräck i politikerna.

Bakgrunden var också känslan av att de många generalstrejkerna inte har gett resultat. Efter tvådagarsstrejken i februari i år drabbades grekerna närmast av en stämning av depression – känslan att det inte fanns någon väg framåt.

Även vänsterpartierna uppfattades som en del av systemet. När Gyllene Grynings representant i en tv-debatt attackerade deltagare från kommunistpartiet och Syriza ökade det bara nazisternas stöd.

– Gyllene Gryning skapade myter, t ex att de beskyddade äldre som skulle till banken och var rädda att bli rånade. De fick stora rubriker om att de gav mat till greker och rensade upp bland kriminella, trots att det högst handlade om enstaka fall, berättar Nikos Kanellis.

– De genomförde också våldsaktioner mot invandrare, särskilt pakistanier, afghaner och araber. Ofta agerade de tillsammans med specialpolis och ibland mitt på dagen.

Efter valet har parlamentsledamöter för Gyllene Gryning lett attacker mot gatuförsäljare och festivaler. De har särskilt angripit vänsteraktivister, t ex medlemmar i Xekinima som delat flygblad.

– De har hotat artister som uttalat sig mot dem, sagt att invandrarbarn ska kastas ut ur skolorna och agerat för att stoppa en teaterföreställning. De har också försökt få fackliga positioner, t ex bland bussförare i Aten.

Men det finns också ett växande motstånd. Antifascistiska kommittéer bildas i Aten och runt om i landet, flera på initiativ av Xekinima. Kommittéerna arbetar politiskt för att diskutera med folk, ge argument, genomför solidaritetsaktioner med t ex kläder till fattiga och organiserar demonstrationer och självförsvar.

– I flera fall har lokalinvånare mobiliserat och stoppat Gyllene Grynings möten. På en ö där de skulle ha ett möte hindrades deltagarna att nå till hotellet där mötet hölls. I ett annat fall drevs de bort från en demonstration de ville delta i. Till och med en del av kyrkan börjar nu protestera, säger Nikos Kanellis.

– **Gyllene Grynings agerande** i parlamentet avslöjar deras politik. De säger sig vara emot EU-avtalen men har röstat för privatiseringar inom jordbruket och mot skatter för de rika. Arbetsgivare använder Gyllene Gryning för att hota arbetare. En chef på ett varuhus i Larissa varnade t ex arbetarna att de skulle attackeras om de gick ut i strejk.

– Gyllene Gryning har fått med sig ett skikt unga i våldsaktioner, men det är fortfarande oklart vilken styrka partiet verkligen har. De är definitivt svagare än vad media framställer dem som. Vänsterpartierna – Syriza och kommunistpartiet KKE – har underskattat faran och har inga svar på den sociala krisen. Om en ny Syrizaregering bildas och arbetarklassen kräver att få tillbaka vad den förlorat kommer situationen omedelbart att förändras.

Kapitalistklassen kommer att försöka fälla vänsterregeringen och även använda Gyllene Gryning i detta syfte.